

معرفی کتاب معماهایی در منطق ریاضی، دانشمند، سال ۲۶، شماره ۵، مرداد ۱۳۶۷، ص

معرفی کتاب

با ابزارهای ریاضی و کاربرد آنها آشنایی کافی دارند، راههای سریع و مستقیمی برای دستیابی به جواب معما پیدا می‌کنند. عکس این کار هم ممکن است، یعنی تقویت قدرت تفکر ریاضی از طریق معماهای ریاضی. این کاری است که در کتاب معماهایی در منطق ریاضی، هدف اصلی بوده است.

مطالعه این کتاب خواننده را با جاذبه‌های پنهان ریاضیات آشنا می‌کند و در عین حال بر مهارت و آگاهی وی در منطق ریاضی می‌افزاید. به‌خصوص می‌توان از بخش مربوط به گزاره گودل در این کتاب یاد کرد.

می‌گویند هیلبرت ریاضیدان برجسته آلمانی شاگردی داشت که علاوه بر ریاضیات به شعر نیز می‌پرداخت. پس از مدتی این شاگرد ریاضیات را رها کرد و یکسره به شعر روی آورد. هیلبرت با شنیدن ماجرا گفت: "از اول هم پیدا بود تخیلش آن قدر قوی نیست که در ریاضیات به جایی برسد."

کتابهایی از این دست که خواننده را با زیباییها و شیرینیهای ریاضیات آشنا می‌کنند یک فایده دیگر هم دارند و آن اینکه به خواننده نشان می‌دهند چگونه مفهوما و مسائل تازه‌ای که ریشه در واقعیات روزمره زندگی دارند، در قلمرو ریاضیات ظاهر می‌شوند. به تعبیری دیگر، کاخ پرشکوه ریاضیات را پیش از برجیده شدن داربستها به خواننده نشان می‌دهند. در این صورت دیگر خواننده ریاضیات را رماننده، دشوار و خشک نخواهد یافت و ریاضی خوانها را افرادی بی‌ذوق و اخمو نخواهد دانست.

زبان کتاب و مطالب آن طوری است که علاوه بر شاگردان دبیرستانی، به کار دانشجویان ریاضی، مهندسان کامپیوتر و زبان‌شناسان نیز می‌آید و خواننده عادی هم آن را دلچسب خواهد یافت. طرح معماهای این کتاب در مهمانیهای دوستانه می‌تواند سرگرمی شیرین و آموزنده‌ای باشد. خوشبختانه کتاب ظاهر پاکیزه و آراسته‌ای نیز دارد و قیمت آن با توجه به گرانی عمومی کتابها مناسب و قابل تحمل است.

نام کتاب: معماهایی در منطق

پدیدآورنده: ریموند اسمولیان

مترجم: محمد شریف‌زاده

ناشر: انتشارات فاطمی، ۱۳۶۶

تعداد صفحه: ۲۴۴

بها: ۵۰۰ ریال

این کتاب که خود نویسنده آن را یک "رمان ریاضی" توصیف کرده، مجموعه‌ای است از معماها که با استنتاجهای بنیادی و مهم ریاضیات ارتباط دارد. نویسنده می‌گوید بسیاری از مردم ادعا می‌کنند که به حل مسئله‌های ریاضی و منطق علاقه‌ای ندارند، با این همه، اگر با مسئله‌های در منطق یا ریاضی روبرو شوند که به شکل معما ارائه شده باشد، با اشتیاق فراوان به حل آن می‌پردازند. کتاب در چهار فصل تدوین شده که مجموعاً شامل ۱۹ بخش است. عنوان فصلها چنین است:

۱. دختر زیبا یا ببرگره
 ۲. معما و ماورای معما
 ۳. اسرار قفل مونت کارلو
 ۴. قابل حل یا غیر قابل حل.
- پاسخ معماهای عرضه شده در هر بخش، در پایان آن بخش آورده شده است. کسانی که به گلنجان رفتن با معماها علاقه‌مندند می‌دانند که نوعی تفکر ریاضی جهت‌دار بر روند حل معماها حاکم است، به این معنی که جوینده پاسخ معما باید روند پیچیده‌ای از نتیجه‌گیریهای متوالی را برای رسیدن به جواب دنبال کند که ماهیتاً از نوع کاوشهای ریاضی است، ولو آنکه به ظاهر پای اصطلاحات و نمادهای ریاضی به میان کشیده نشود. در بسیاری موارد، کسانی که